Κροπότκιν: Ταξικός Μαχητής

Κατηγορία: Παγκόσμια Αναρχική Ιστορία

Γράφτηκε από τον/την Anarcho

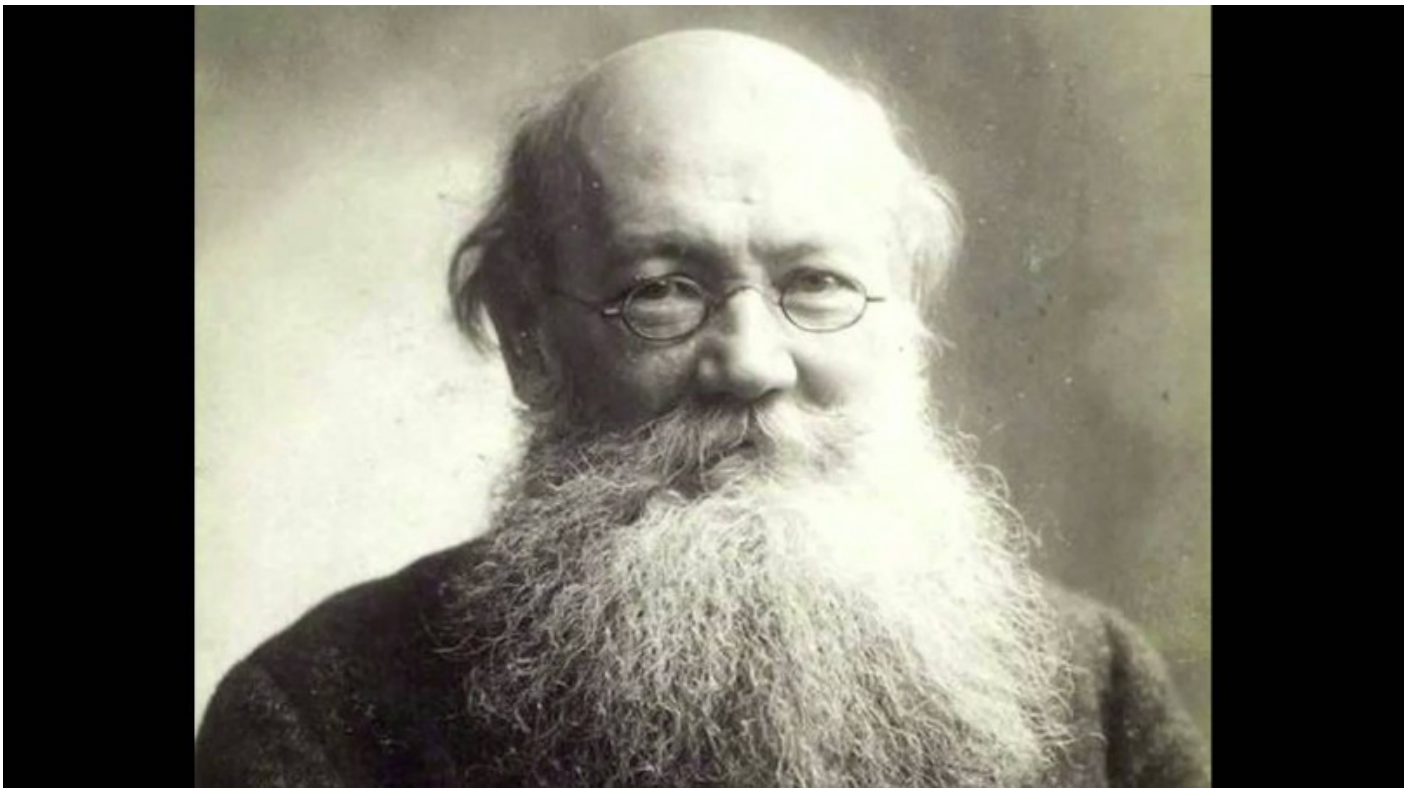

Αυτή είναι μια έκθεση των σημειώσεων της ομιλίας που πραγματοποιήθηκε το 2014 στο Λονδίνο στην Έκθεση Αναρχικού Βιβλίου. Ένα πρόσφατα μεταφρασμένο άρθρο από τον Κροπότκιν το Μάιο του 1890 («Η δράση των μαζών και το άτομο») επισυνάπτεται.

Νομίζουμε ότι γνωρίζουμε τον Κροπότκιν. Αυτό φαίνεται από το πρόσφατο βιβλίο με τίτλο «The Prince of Co–operation» και σε πολλές άλλες δουλειές. Για παράδειγμα, στο βιβλίο της Carolyn Ashbaugh “Lucy Parsons: American Revolutionary” τον ανακηρύσσει ως τον «ευγενέστερο αναρχικό θεωρητικό της μη-βίας».

Η πραγματικότητα είναι πολύ διαφορετική.

Δεν ήταν ένας Τολστόι, οραματιστής ενός νέου Μεσαίωνα, αλλά μάλλον ένας Ρώσος πρίγκιπας που απέρριψε τα προνόμιά του για να γίνει ένας ταξικός μαχητής για το λαό, για τις εργατικές μάζες: ένας αφοσιωμένος και ρεαλιστής επαναστάτης κομμουνιστής-αναρχικός.

Ποιος θέτει το προφανές ερώτημα: Πώς φτάσαμε σε αυτήν την επιπόλαιη εικόνα του Κροπότκιν;

Ίσως ήταν ο Κροπότκιν που έφταιγε. Παρ' όλα αυτά, είχε μια πρόσχαρη προσωπικότητα, καθώς και ένα πολύ θαμνώδες γένι, επιθυμούσε τη δωρεάν διανομή των προϊόντων και πάντα προτιμούσε την κόκκινη από την μαύρη σημαία. Ναι, αυτό είναι σωστό – δημιούργησε την εντύπωση του Άγιου Αναρχικού.

Υπερασπιστές και κληρονομιές

Όμως, για να είναι σοβαρή οποιαδήποτε κληρονομιά κάποιου στοχαστή πρέπει να καθορίζεται από το ποια κείμενα είναι εύκολα διαθέσιμα και σε ποιοι υπερασπίζονται μετά το θάνατό σου. Η «επικρατούσα γνώμη» για την προσωπικότητα είναι το επακόλουθο.

Ας πάρουμε για παράδειγμα τον Κροπότκιν. Από τους πάνω από 20 τόμους των έργων του, που δημοσιεύθηκαν κατά τη διάρκεια της ζωής του, μέχρι πρόσφατα, πολύ λίγα ήταν διαθέσιμα στα αγγλικά: τρία πλήρη βιβλία, τρεις μεταφράσεις βιβλίων και μερικά άρθρα από την περίοδο της επανάστασης του 1848. Θα ήταν δίκαιο να πούμε ότι είναι περισσότερο γνωστός από τα έργα του Μαρξ και του Ένγκελς παρά από τα δικά του – αλλά, δυστυχώς, κάποιοι ξεχνούν ότι αυτοί οι δύο δεν ήταν ανιδιοτελείς, ακριβείς σχολιαστές!

Στον αγγλόφωνο κόσμο, υπερασπίστηκε μετά το θάνατό του από τον Μπέντζαμιν Τάκερ (Benjamin Tucker), τον Αμερικάνο Ατομικιστή Αναρχικό. Υπάρχει κάποια επικάλυψη, αλλά τελικά έχουν σαφώς διαφορετικές ιδέες˙ προφανώς ο Τάκερ δεν έκανε καμία κριτική στη μισθωτή εργασία, ούτε κατανοούσε ότι η εκμετάλλευση σημειώθηκε στην παραγωγή και έτσι, σε αντίθεση με τον Προυντόν, δεν είχε το όραμα της αυτοδιεύθυνσης των εργαζομένων ως απαραίτητο στοιχείο του αναρχισμού .

Αυτά τα δύο γεγονότα σημαίνουν ότι η επικρατούσα άποψη για τον Προυντόν είναι ως επί το πλείστον λάθος, αλλά ελπίζω ότι η ανθολογία μου «Η ιδιοκτησία είναι κλοπή!» το αμφισβητεί σε κάποιο βαθμό.

Η επικρατούσα άποψη για τον Κροπότκιν

Το ίδιο μπορεί να ειπωθεί και για τον Κροπότκιν. Τα πιο εύκολα διαθέσιμα έργα του έχουν μια πολύ γενική και θεωρητική εισαγωγή στον αναρχισμό, όχι εκείνα που αφορούν τα συγκεκριμένα πολιτικά και στρατηγικά ζητήματα που αντιμετωπίζει το κίνημα. Υιοθετήθηκε στην μεταπολεμική περίοδο από καθαρά «ρεφορμιστικά» στοιχεία του βρετανικού κινήματος που, όπως με τον Τάκερ και τον Προυντόν, αγνοούν τις περισσότερες από τις ιδέες του.

Το βιβλίο της Carolyn Ashbaugh για τη Λούσι Πάρσονς είναι ένα παράδειγμα του γιατί ο Κροπότκιν είναι παρανοημένος. Έτσι, ποια είναι η εικόνα του Κροπότκιν που μπορείτε να αποκομίσετε από τα εν λόγω έργα; Τα κλισέ είναι γνωστά: ότι έβλεπε τη φύση και την κοινωνία μέσα από ροζ γυαλιά ότι ήταν ουτοπιστής και οπισθοδρομικός ότι ήταν εντελώς ιδεαλιστής [ΣτΕ. με την έννοια του ανέφικτου στην πρακτική εφαρμογή των σκέψεων του] και δεν είχε όραμα για το πώς θα συμβεί η επανάσταση˙ ότι είδε τον ελευθεριακό κομμουνισμό να επιτυγχάνεται περισσότερο ή λιγότερο ξαφνικά, ως μέρος ενός θεμελιωδώς εύκολου μετασχηματισμού.

Δυστυχώς για όσους πλασάρουν τέτοιες ανοησίες, τίποτα από αυτά δεν είναι αλήθεια.

Το σύνδρομο Princess Bride

Στην ταινία Princess Bride (ένα εξαιρετικό βιβλίο και ταινία) ένας χαρακτήρας λέει επανειλημμένα τη λέξη "αδιανόητο" για την οποία ένας από τους συμπατριώτες του απαντά τελικά:

«Θα συνεχίσετε να χρησιμοποιείτε αυτή τη λέξη. Δεν νομίζω ότι σημαίνει αυτό που νομίζετε ότι σημαίνει.»

Αυτό ισχύει και για τον αναρχισμό, με τους συγγραφείς να αποδεικνύουν επανειλημμένα ότι απλά δεν καταλαβαίνουν ποια είναι η λέξη που χρησιμοποιούν. Η Ashbaugh, για παράδειγμα, υποστηρίζει ότι η Λούσι Πάρσονς και οι αναρχικοί του Σικάγο δεν ήταν αναρχικοί. Υποστήριξε ότι οι «ηγέτες του Σικάγο, ήδη από το 1883, ήταν συνδικαλιστές» επειδή «είχαν εγκαταλείψει την πολιτική εργασία για την εργασία στα συνδικάτα, που πίστευαν ότι θα παρέχουν την κοινωνική οργάνωση του μέλλοντος».

Εδώ είναι ο Κροπότκιν από το 1891: «Δεν ήταν οι Σύντροφοι μας του Σικάγο σωστοί που περιφρονώντας την πολιτική, έλεγαν για τον αγώνα κατά της ληστείας που πρέπει να συνεχίζεται στους τόπους εργασίας και στο δρόμο, με πράξεις και όχι με λόγια;»

Και πάλι ένα χρόνο αργότερα: «Κανείς δεν μπορεί να υποτιμά τη σημασία αυτού του εργατικού κινήματος για την επερχόμενη επανάσταση. Θα είναι οι συσσωματώσεις αυτών των παραγωγών του πλούτου που θα πρέπει να αναδιοργανώσουν την παραγωγή σε νέες κοινωνικές βάσεις. Θα πρέπει να οργανώσουν τη ζωή του έθνους (…) Αυτοί – οι ομαδοποιημένοι εργάτες – και όχι οι πολιτικοί».

Και τα δύο αυτά αποσπάσματα είναι από ομιλίες στη μνήμη των θανάτων των Μαρτύρων του Σικάγο, οπότε υποθέτω ότι ο Κροπότκιν μπορεί να υποστήριζε ότι η Λούσι δεν ήξερε τι "πραγματικά" είναι ο αναρχισμός!

Θα μπορούσε να υποστηριχθεί ότι ο Κροπότκιν μιλούσε μετά τον απαγχονισμό των Μαρτύρων κι έτσι ίσως να είχε αναθεωρήσει τις ιδέες του υπό το φως των δραστηριοτήτων τους. Λοιπόν, εδώ είναι ο Κροπότκιν "πρώιμα", το 1881:

«Πρέπει να οργανώσουμε τις δυνάμεις των εργατών – όχι με σκοπό να γίνουν ένα τέταρτο κόμμα στο Κοινοβούλιο, αλλά μια τρομερή ΜΗΧΑΝΗ ΑΓΩΝΑ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ. Πρέπει να ομαδοποιήσουμε τους εργάτες όλων των κλάδων στο πλαίσιο του συγκεκριμένου σκοπού: "Πόλεμος κατά της καπιταλιστικής εκμετάλλευσης!" Και πρέπει να εκτελέσουμε αυτό τον πόλεμο αδυσώπητα, μέρα με τη μέρα, με την απεργία, με την αναταραχή, με κάθε επαναστατικό μέσο.»

Σ' αυτό δεν είχαν καταλήξει οι «Ηγέτες του Σικάγο» το 1883; Δεν είναι να απορεί κανείς, λοιπόν, που ο Άλμπερτ Πάρσονς – ο σύζυγός της Λούσι και ένας από τους Μάρτυρες – συμπεριλαμβάνει δύο από τα άρθρα του Κροπότκιν για τον αναρχοκομμουνισμό στον βιβλίο του: Anarchism: Its Philosophy and Scientific Basis (Αναρχισμός: Η Φιλοσοφία και η Επιστημονική του Βάση)!

Ούτε καν λάθος …

Επιτρέψτε μου τώρα να στραφώ σε έναν πιο πρόσφατο συγγραφέα, τον Pat Stack του βρετανικού SWP [ΣτΕ. Τροτσκιστικό Κόμμα της Βρετανίας]. Σύμφωνα με τον ίδιο, εμείς οι αναρχικοί «απορρίπτουμε (…) τη σημασία του συλλογικού χαρακτήρα της αλλαγής» καθώς ο αναρχισμός «υποβαθμίζει την κεντρικότητα της εργατικής τάξης», υποστηρίζει ότι αυτή η τάξη «δεν είναι το κλειδί της αλλαγής» και «περιφρονεί τη συλλογικότητα». Για τους αναρχικούς, «οι επαναστάσεις δεν ήταν (…) συλλογικός αγώνας ή πρόοδος». Φτάνει να ισχυριστεί ότι ο Κροπότκιν «μακριά από το να βλέπει την ταξική σύγκρουση, ως μια δυναμική για την κοινωνική αλλαγή, όπως έκανε ο Μαρξ, είδε τη συνεργασία που είναι στις ρίζες της κοινωνικής διαδικασίας» και «αν επακόλουθα η ταξική σύγκρουση δεν είναι η κινητήρια δύναμη της αλλαγής, η εργατική τάξη δεν είναι ο παράγοντας και ο συλλογικός αγώνας δεν είναι το μέσον».

Κάποιος έπρεπε να είχε μιλήσει στον Κροπότκιν:

«Για να είναι σε θέση να κάνει επανάσταση, η μάζα των εργαζομένων πρέπει να οργανωθεί, και η αντίσταση και η απεργία είναι εξαιρετικά μέσα με τα οποία οι εργαζόμενοι μπορούν να οργανωθούν (…) Αυτό που απαιτείται είναι να οικοδομήσουν οργανώσεις αντίστασης σε κάθε κλάδο (…) και να παλέψουν ενάντια στους εκμεταλλευτές, να ενοποιήσουν τις εργατικές οργανώσεις (…) να ομοσπονδοποιηθούν πέρα από τα σύνορα. Η αλληλεγγύη των εργαζομένων πρέπει να γίνει (…) μια καθημερινή πραγματικότητα.»

Ειρωνικά για τον Stack, ο Κροπότκιν αντιτίθεται στον μαρξισμό της εποχής του (σοσιαλδημοκρατία), διότι είχε «απομακρυνθεί από ένα καθαρά εργατικό κίνημα, με την έννοια της άμεσης πάλης ενάντια στους καπιταλιστές μέσω απεργιών, συνδικάτων, και ούτω καθεξής» και είχε μετατραπεί σε μηχανισμό ψηφοθηρίας. Αυτά τα αδέξια γεγονότα δεν σταμάτησαν τον Stack που αυτάρεσκα διακηρύσσει ότι το «τεράστιο πλεονέκτημα των συνδικαλιστών (…) έναντι των άλλων αναρχικών [όπως ο Κροπότκιν] ήταν η κατανόησή τους για τη δύναμη της εργατικής τάξης, την κεντρικότητα του ζητήματος της παραγωγής (το χώρο εργασίας) και την ανάγκη για συλλογική δράση»!

Ίσως αυτό να είναι άδικο, επειδή το Direct Struggle Against Capital δεν ήταν διαθέσιμο; Ωστόσο, το εξαιρετικό βιβλίο της Caroline Cahm Kropotkin and the rise of revolutionary anarchism,1872-1886 ήταν διαθέσιμο από το 1989 και αυτό είναι ουσιαστική ανάγνωση, αν πρόκειται να γράψεις για τον Κροπότκιν. Ή – και εδώ είναι μια ριζοσπαστική ιδέα! – διάβασε τον. Δεν χρειάζεται να σκαλίζω σπάνια φυλλάδια ή περιοδικά που στηρίζονται σε αρχεία για να ανακαλύψω τη θέση του Κροπότκιν: συνοψίζεται καλά σε διάσημο άρθρο του 1910 στην Encyclopaedia Britannica για τον αναρχισμό:

«Οι αναρχικοί (…) δεν επιδιώκουν να συγκροτήσουν, και καλούν τους εργαζόμενους να μην αποτελούν, τα πολιτικά κόμματα στα κοινοβούλια. Κατά συνέπεια, από την ίδρυση της Διεθνούς Ένωσης των Εργατών (…) έχουν προσπαθήσει να προωθήσουν τις ιδέες τους απευθείας μεταξύ των εργατικών οργανώσεων και να προτρέψουν αυτά τα συνδικάτα σε άμεση πάλη ενάντια στο κεφάλαιο…»

Εντάξει, αυτό είναι το SWP, τι περιμένεις;

Είναι “συντελεστής της Εξέλιξης” για ένα λόγο…

Ωστόσο, ακόμη και οι ελευθεριακοί σοσιαλιστές μπορούν να γράψουν παραλογισμούς σχετικά με τον Κροπότκιν. Ο Maurice Brinton, για παράδειγμα, δήλωσε ότι για τον Κροπότκιν «στόχος είναι αντιπαράθεση και η επιχειρηματολογία με (αντί να ανατρέψουν) όσους καταπιέζουν τις μάζες» και ότι έμεινε σε «μια συνεργασία που υπερβαίνει σαφώς τα εμπόδια της τάξης».

Αυτό είναι λάθος: ακόμα και η Αλληλοβοήθεια (Mutual Aid) αναφέρεται στα συνδικάτα και τις απεργίες. Ωστόσο, είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι αυτό το κλασικό βιβλίο δεν είναι αναρχικό (ως τέτοιο), αλλά μάλλον ένα έργο εκλαϊκευμένης επιστήμης από έναν αναρχικό. Για να κατανοήσουμε τις ιδέες του Κροπότκιν για την ταξική πάλη και τον αναρχισμό χρειάζεται, ίσως όπως ήταν αναμενόμενο, να δούμε τα πραγματικά αναρχικά έργα του: “Τι αλληλεγγύη μπορεί να υπάρξει μεταξύ του καπιταλιστή και του εργάτη που εκμεταλλεύεται; (…) μεταξύ της κυβέρνησης και των κυβερνωμένων;» Αυτά είναι τα έργα – και όχι η Αλληλοβοήθεια – που συζητούν τις αναρχικές απόψεις σχετικά με την ανάγκη να διεξάγουμε την ταξική πάλη και την σημασία ενός μαχητικού εργατικού κινήματος που βελτιώνει τόσο τα πράγματα στο τώρα, όσο και για την κοινωνική επανάσταση. Να παραθέσω απόσπασμα από μια σειρά άρθρων για την

Freedom [ΣτΕ. Εφημερίδα που εξέδιδε ο Κροπότκιν στην Αγγλία] που δημοσιεύτηκαν κατόπιν ως μπροσούρα:

«Προτιμούμε τις βελτιώσεις που έχουν επιβληθεί από τους εργαζόμενους στα αφεντικά τους με άμεσο αγώνα (…) οι παραχωρήσεις (…) ανέκαθεν είχαν κατορθωθεί με τη δράση των συνδικάτων – με τις απεργίες, με εργατικές εξεγέρσεις, ή με απειλές εργατικού πολέμου.»

Όπως διαρκώς τόνιζε ο Κροπότκιν, η Αλληλοβοήθεια ήταν "μονόπλευρη", ήταν «ένα βιβλίο για το νόμο της Αλληλοβοήθειας, ιδωμένου ως ενός από τους κύριους παράγοντες της εξέλιξης – όχι από όλους τους παράγοντες της εξέλιξης και τις ιδιαίτερες πτυχές τους». Εάν οι επικριτές του είχαν μπει στον κόπο να συμβουλευτούν τους υπότιτλους ("Ένας παράγοντας της εξέλιξης"), τότε οι προφανέστεροι λανθασμένοι ισχυρισμοί θα είχαν αποφευχθεί.

Κροπότκιν ο Μεσαιωνικός;

Ένας άλλος δημοφιλής μύθος είναι ότι ο Κροπότκιν (για να αναφέρω τον Stack) «κοίταζε προς τα πίσω για την αλλαγή. Πίστευε ότι η ιδανική κοινωνία θα βασίζεται σε μικρές αυτόνομες κοινότητες, αφοσιωμένες σε μικρής κλίμακας παραγωγή.»

Κι ο Κροπότκιν; Έπειτα από εκτενή μελέτη των αναπτυγμένων δυτικών οικονομιών της εποχής του, υποστήριξε την κατάλληλης κλίμακας τεχνολογία:

«Αν αναλύσουμε τις σύγχρονες βιομηχανίες, σύντομα ανακαλύπτουμε ότι για ορισμένες από αυτές η συνεργασία των εκατοντάδων, ακόμη και χιλιάδων, εργαζόμενων συγκεντρωμένων στο ίδιο σημείο είναι πραγματικά απαραίτητη. Τα μεγάλα εργοστάσια σιδήρου και οι μεταλλευτικές επιχειρήσεις αναμφισβήτητα ανήκουν σε αυτή την κατηγορία˙ τα υπερωκεάνια ατμόπλοια δεν μπορούν να κατασκευαστούν σε μικρά εργοστάσια.»

Για τον Κροπότκιν, επομένως, η κλίμακα της βιομηχανίας θα έπρεπε να καθοδηγείται από αντικειμενικά τεχνικά δεδομένα και όχι από μια ιδεολογικά καθοδηγούμενη υποχρέωση στη "μικρής κλίμακας" παραγωγή.

Επιπλέον, γνώριζε πολύ καλά ότι η δομή του εργοστασίου σήμερα επηρεάζεται από την τάξη: «τα οφέλη που οι ιδιοκτήτες της γης ή του κεφαλαίου (…) μπορούν να αντλήσουν (…) από την υπό-αμειβόμενη εργασία του μισθωτού εργάτη, ή από την κατώτερη θέση μιας τάξης της κοινότητας σε σχέση με την άλλη τάξη». Μια ελεύθερη κοινωνία δεν θα έπρεπε να χρησιμοποιεί τα ίδια κριτήρια όπως η καπιταλιστική κι αυτό σημαίνει ότι, θα κληρονομήσει μια βιομηχανική δομή η οποία θα έπρεπε να είναι απλώς η αφετηρία για το «Σοσιαλισμό, που συνεπάγεται (…) ένα μετασχηματισμό της βιομηχανίας έτσι ώστε να προσαρμόζεται στις ανάγκες του πελάτη, και όχι σ' αυτές του δημιουργού κέρδους».

Δυστυχώς, η κοινή λογική του Κροπότκιν χάνεται από τους Λενινιστές και το δόγμα τους "το μεγάλο είναι όμορφο". Πρέπει να τονιστεί ότι η μπολσεβίκικη αξιοποίηση των καπιταλιστικών δομών που κληρονόμησε το 1917 και το 1918 απλά δημιούργησε τον κρατικό καπιταλισμό στη Ρωσία, όχι το σοσιαλισμό.

Η κατάρα του Paul Avrich

Τα σχόλια του Brinton και του Stack είναι βασισμένα στο βιβλίο του Paul Avrich The Russian Anarchists. Μεγάλο μέρος αυτού του βιβλίου είναι σωστό και σημαντικό, με ρηξικέλευθα στοιχεία για το κίνημα των

εργοστασιακών συμβουλίων το 1917 και το ρόλο των αναρχικών στην Ρώσικη Επανάσταση του 1905 και 1917. Ωστόσο, πολλά θετικά σχόλια κρύβουν το παράδοξο γεγονός ότι πολλά πράγματα είναι λάθος (στην καλύτερη περίπτωση, ελλιπή), όπως οι περισσότερες προφανώς ιδέες του Μπακούνιν και του Κροπότκιν.

Πράγματι, όλα τα κλισέ που συνδέουμε με τον Κροπότκιν είναι εκεί: η «ευγενής αισιοδοξία» του, πως η «νοσταλγική λαχτάρα για μια απλούστερη αλλά πληρέστερη ζωή τον οδήγησε να εξιδανικεύει τις αυτόνομες κοινωνικές μονάδες των περασμένων ετών», ότι «κοίταξε προς τα πίσω», σκεπτόμενος ότι εκεί θα ήταν μια “αυθόρμητη” και “ταχεία” επανάσταση, ότι «η συνεργασία και όχι η σύγκρουση γεννά τη ρίζα της ανθρώπινης προόδου» και ότι ο ίδιος έδωσε μόνο «περιορισμένη υποστήριξη» στο συνδικαλισμό.

Ωστόσο, αν έχετε διαβάσει αρκετά καλά ο Άβριτς παρουσιάζει αρκετά πραγματικά γεγονότα για να αντικρούσει την εντύπωση που δίνεται. Για παράδειγμα, ο ίδιος διακηρύσσει ότι ο συνδικαλισμός ήταν εμπνευσμένος από το “δόγμα της ταξικής πάλης” του Μαρξ όπως και στην ίδια σελίδα γράφει πως «οι οπαδοί του Προυντόν και του Μπακούνιν, στην Πρώτη Διεθνή είχαν προτείνει τη δημιουργία εργατικών συμβουλίων σχεδιασμένα τόσο ως όπλο της τάξης που αγωνίζεται ενάντια στους καπιταλιστές, όσο και ως δομική βάση της μελλοντικής ελευθεριακής κοινωνίας». Ο Άβριτς υποστηρίζει ότι «[για τον Κροπότκιν] δεν θα μπορούσαν τα συνδικάτα να γίνουν οι πυρήνες της αναρχικής κοινοπολιτείας», μετά από την παράθεση του για τα συνδικάτα πως είναι «τα φυσικά όργανα για την άμεση πάλη με τον καπιταλισμό και για τη σύνθεση της μελλοντικής τάξης πραγμάτων». Ο Άβριτς παραθέτει επίσης από τον Κροπότκιν, σχετικά με τη γενική απεργία, πως είναι «ένα πανίσχυρο όπλο στον αγώνα», αλλά παραλείπει να αναφέρει ότι ο Ένγκελς διαστρεβλώνει και χλευάζει την ιδέα που ετέθη από τον Μπακούνιν και τους οπαδούς του στην Πρώτη Διεθνή (λέξεις που χρησιμοποιούνται, παρεμπιπτόντως, από τους ορθόδοξους σοσιαλδημοκράτες στη Δεύτερη Διεθνή έναντι τόσο του συνδικαλισμού όσο και των πιο ριζοσπαστών συντρόφων τους).

Ακόμη χειρότερα, ο Άβριτς εξίσου συχνά παρουσιάζει μια επιλεκτική έκθεση των κειμένων για την υποστήριξη των κλισέ του. Υποστήριξε ότι «οι θιασώτες του συνδικαλισμού πήγαν πέρα από τον Κροπότκιν συνδυάζοντας την αρχή της αμοιβαίας βοήθειας με τη μαρξιστική θεωρία της ταξικής πάλης. Για τους συνδικαλιστές, η αμοιβαία βοήθεια δεν αγκάλιασε την ανθρωπότητα στο σύνολό της, αλλά υπήρχε μόνο μέσα από τις τάξεις της ενιαίας τάξης, του προλεταριάτου, ενισχύοντας την αλληλεγγύη του στη μάχη με τους τεχνίτες.» Ωστόσο, διαβάζοντας τα αναρχικά έργα του μπορείτε να δείτε γρήγορα ότι ο Κροπότκιν αγκάλιασε το «δόγμα της ταξικής πάλης».

Αυτό μπορεί να φαίνεται από την μπροσούρα του Άβριτς που παραθέτει τον Κροπότκιν στις αναφορές του για τα συνδικάτα και τη γενική απεργία, που υποστήριξε ότι χρειάζεται το κίνημα της εργατικής τάξης που «απαιτεί την αδιαμεσολάβητη μάχη της εργασίας ενάντια στο κεφάλαιο – όχι μέσω του κοινοβουλίου, αλλά απευθείας από μέσα που είναι γενικά διαθέσιμα σε όλους τους εργαζόμενους». Οι αναρχικοί είχαν «να ξυπνήσουν στους εργάτες και στους αγρότες την κατανόηση της δικής τους δύναμης, την καθοριστική τους φωνή στην επανάσταση και το τι μπορούν να πραγματοποιήσουν σύμφωνα με τα δικά τους συμφέροντα». Είναι σαφές ότι “οι οπαδοί του συνδικαλισμού” και ο Κροπότκιν μοιράζονται την ίδια προοπτική. Ήταν, επίσης, θέση του Μπακούνιν και, μάλιστα, ο Άβριτς γράφει για τον «γενικευμένο ταξικό πόλεμο» του Μπακούνιν.

Έτσι, δεν υπάρχει τίποτα ειδικά “Μαρξικό” σχετικά με την ταξική πάλη. Είναι ενοχλητικό όταν ένα άλλο χρήσιμο βιβλίο κάνει λάθη, όπως το παρακάτω…

Όχι αντι-συνδικαλιστές αλλά συν-συνδικαλισμός

Όπως ήταν αναμενόμενο, ο Άβριτς παρουσιάζει μια χρονολόγηση που αντανακλούσε και ενίσχυε την επικρατούσα άποψη για τον αναρχισμό και το συνδικαλισμό, υπονοώντας ότι η αποτυχία της προπαγάνδας δια της πράξης των «αρχών της [δέκατης όγδοης] δέκατης ένατης δεκαετίας (…) δημιούργησε μια γενικευμένη απογοήτευση (…) δίνοντας κίνητρο σε μεγάλο αριθμό Γάλλων αναρχικών ώστε να ενταχθούν στα συνδικάτα εργαζομένων».

Ωστόσο, ο Κροπότκιν υποστήριζε το «συνδικαλισμό» (τη συμμετοχή αναρχικών στο εργατικό κίνημα και την αδιαμεσολάβητη ταξική πάλη στην οικονομική αρένα) στη Ρωσία στις αρχές της δεκαετίας του 1870, πριν συλληφθεί και φυλακιστεί το 1874. Στη Γαλλία, αφού δραπέτευσε από την τσαρική φυλακή και προτού συλληφθεί και φυλακιστεί το 1882. Και, τέλος, στη Γαλλία και τη Μεγάλη Βρετανία από το 1889 και μετά.

Τα γεγονότα αυτά έρχονται σε αντίθεση με την τυπική αφήγηση για τον αναρχισμό και τον συνδικαλισμό. Η επιτυχημένη επιστροφή στο συνδικαλισμό χρονολογείται από το 1889 στο Λονδίνο στην Απεργία του Dock με τον Κροπότκιν να μιλάει για τη Γενική Απεργία που ξεκίνησε την επανάσταση του 1889 και 1890, όπως έκανε ο Μαλατέστα και άλλοι κορυφαίοι αναρχοκομμουνιστές. Αυτό απλά επιστρέφει στις ιδέες που τέθηκαν από τους ομοίους του Μπακούνιν στη δεκαετία του 1860 και 1870 στην Πρώτη Διεθνή.

Ποιες είναι, λοιπόν, οι διαφορές μεταξύ αναρχοκομμουνισμού και συνδικαλισμού;

Για τους αναρχοκομμουνιστές, ενώ είναι σημαντικές στην ταξική πάλη και στην αναρχική δράση οι συνδικαλιστικές οργανώσεις, δεν ήταν αυτομάτως επαναστατικές. Όπως ο Κροπότκιν συνοψίζει σε μια επιστολή:

«Το συνδικάτο είναι απολύτως απαραίτητο. Είναι η μόνη μορφή ένωσης των εργαζομένων, η οποία επιτρέπει την άμεση πάλη που ασκείται ενάντια στο κεφάλαιο, χωρίς την διολίσθηση στον κοινοβουλευτισμό. Αλλά, προφανώς, δεν επιτυγχάνεται αυτός ο στόχος αυτόματα (…) Υπάρχει ανάγκη του άλλου στοιχείου για το οποίο μιλάει ο Μαλατέστα και το οποίο φανέρωνε πάντα ο Μπακούνιν.»

Υπήρχε, λοιπόν, η ανάγκη για τους αναρχικούς να οργανωθούν ως αναρχικοί και έτσι ο Κροπότκιν σκέφτηκε ότι «η δημιουργία ενός αναρχικού κόμματος [ως πολιτική οργάνωση απλά] (…) μακριά από το να είναι επιζήμια για την κοινή επαναστατική υπόθεση, είναι επιθυμητή και χρήσιμη στο μέγιστο βαθμό».

Ομοίως, η Γενική Απεργία ήταν ένα εξαιρετικό μέσο για την έναρξη μιας επανάστασης και «μιας καλά μεθοδευμένης πάλης, [αλλά] αυτό δεν ελευθερώνει τους ανθρώπους που το χρησιμοποιούν από την ανάγκη του ένοπλου αγώνα ενάντια στην κυρίαρχη τάξη». Οι συνδικαλιστές, εξάλλου, «εξασθενούν σημαντικά την αντίσταση που κατά πάσα πιθανότητα η Κοινωνική Επανάσταση θα συναντήσει στην πορεία της».

Τέλος, τα συνδικάτα ήταν μία μόνο πτυχή μιας ελεύθερης κοινωνίας. Ο Κροπότκιν συμφώνησε ότι οι εργαζόμενοι πρέπει να γίνουν «οι διευθυντές της παραγωγής» μέσα στις «ομοσπονδίες των Συνδικάτων για την οργάνωση των ανθρώπων, σύμφωνα με τις διάφορες λειτουργίες τους», αλλά επίσης υπήρχε η

ανάγκη για «ανεξάρτητες Κομμούνες για την εδαφική οργάνωση» καθώς και «χιλιάδες πάνω σε χιλιάδες ελεύθερες ενώσεις και κοινωνίες που αναπτύσσονται παντού για την ικανοποίηση όλων των δυνατών και φανταστικών αναγκών».

Ο Πραγματικός Κροπότκιν

Όπως μπορείτε να δείτε, με βάση αυτή την κριτική της «επικρατούσας άποψης» φαίνεται ο πραγματικός Κροπότκιν. Αν έμπαινε κάποιος στον κόπο να κάνει την έρευνα, θα ανακάλυπτε ότι αυτός δεν είναι ο "άγνωστος" Κροπότκιν. Ήταν επίσης εκεί στα "υψηλού επιπέδου" έργα του, αν δοθεί η δέουσα προσοχή. Όπως σημειώνεται, ακόμη και η Αλληλοβοήθεια αποσιωπά ζητήματα σχετικά με την ταξική πάλη, τα συνδικάτα, τις απεργίες και ούτω καθεξής.

Έτσι, υπάρχει λόγος για το συγκεκριμένο τίτλο του βιβλίου Direct Struggle Against Capital – ο ταξικός πόλεμος ήταν βασικός πυρήνας των ιδεών του Κροπότκιν από την αρχή. Αυτό δεν αποτελεί έκπληξη, καθώς εντάχθηκε στη λεγόμενη "Μπακουνική" πτέρυγα της Πρώτης Διεθνούς με βάση την οργάνωση του σωματείου του και του αγώνα, του οράματος της κοινωνικής επανάστασης ριζωμένης στη γενική απεργία, της εξέγερσης και των συμβουλίων των εργαζομένων, καθώς και την υπεράσπιση της αυτοδιαχείρισης των εργαζομένων στις οργανώσεις τους, των αγώνων τους και – στο μέλλον – τους χώρους εργασίας και τις κοινότητες τους.

Δεν υπάρχει θεμελιώδης διαφορά ανάμεσα στην πολιτική του Κροπότκιν και του Μπακούνιν: το πρόβλημα είναι ότι απλώς οι ιδέες του Μπακούνιν δεν είναι γνωστές (αλλά αυτό είναι για άλλη φορά!).

Οπότε, ποια ήταν η πραγματική πολιτική του Κροπότκιν;

Ήταν ένας ρεαλιστής, πρακτικός αναρχικός επαναστάτης που ασχολούνταν με τα θέματα της καθημερινότητας και δεσμευόταν στην αναρχική συμμετοχή σε μαζικά κινήματα και συγκεκριμένα – αλλά όχι αποκλειστικά – στο εργατικό κίνημα. Υποστήριξε από τις αρχές της δεκαετίας του 1870 μέχρι το θάνατό του μια «άμεση πάλη ενάντια στο κεφάλαιο», εργατικές οργανώσεις που θα πολεμήσουν και θα αντικαταστήσουν τον καπιταλισμό – χρειαζόμαστε να «οικοδομήσουμε μια δύναμη ικανή να επιβάλει τις καλύτερες συνθήκες εργασίας στα αφεντικά, αλλά και (…) να δημιουργήσει ανάμεσα στις εργατικές τάξεις τις δομές της Ένωσης που θα μπορούσαν κάποια μέρα να αντικαταστήσουν τα αφεντικά και να πάρουν στα δικά τους χέρια την παραγωγή και τη διαχείριση του κάθε κλάδου».

Ήταν κατά της ψηφοθηρίας καθώς ήταν ρεφορμιστικό και υπονομευτικό για το σοσιαλιστικό κίνημα, αφού τα πολιτικά κόμματα «συνεχώς κινούνταν με την πίεση των περιστάσεων ώστε να γίνουν εργαλεία της άρχουσας τάξης στη διατήρηση των πραγμάτων καθώς έχουν». Δεδομένης της μοίρας του μαρξισμού της εποχής του, έθεσε το προφανές ερώτημα:

«Βαδίζουμε προς την εγκατάλειψη του πεδίου της οικονομικής πάλης, του εργάτη ενάντια στον καπιταλιστή, έτσι ώστε να γίνουμε συμβατά εργαλεία στα χέρια των πολιτικών;»

Ο Κροπότκιν είδε το αυξανόμενο μαζικό κίνημα ως σύνδεσμο μεταξύ του τώρα και του σοσιαλισμού, προτρέποντας τους ελευθεριακούς να εμπλακούν σε μαζικά κινήματα ώστε να τα επηρεάσουν και να τα ριζοσπαστικοποιήσουν. Για παράδειγμα, ήταν ενθουσιώδης υποστηρικτής της εκστρατείας για τον εορτασμό της Πρωτομαγιάς με διαδηλώσεις και απεργίες. Χρειαζόταν αυτή η συμμετοχή σε λαϊκά κινήματα και προέτρεψε τους αναρχικούς «να μην περιμένουν την επανάσταση να πέσει επάνω μας, σαν

το μάννα από τον ουρανό», και να θυμούνται πάντα ότι «χωρίς τις μάζες, δεν υπάρχει επανάσταση» και ότι «ο χώρος του ανθρώπου της δράσης είναι εκεί που βρίσκονται οι μάζες». Τα λαϊκά κινήματα και οι αγώνες, όπως οι απεργίες, θα παράξουν την κοινωνική επανάσταση, διότι «[χάρη] στην κυβερνητική παρέμβαση, ο εργοστασιακός ξεσηκωμός γίνεται εξέγερση ενάντια στο κράτος».

Σε αντίθεση με τους μύθους, ο Κροπότκιν αντιλήφθηκε την επανάσταση ως μια μακρά και δύσκολη διαδικασία που παίρνει χρόνο:

«Γνωρίζουμε ότι η εξέγερση μπορεί να ανατρέψει και να αλλάξει μια κυβέρνηση σε μία ημέρα, ενώ μια επανάσταση χρειάζεται τρία ή τέσσερα χρόνια επαναστατικής αναταραχής ώστε να καταλήξει σε απτά αποτελέσματα (…) αν θα έπρεπε να περιμένουμε η επανάσταση, από τις αρχικές της ανταρσίες, να έχει ένα κομμουνιστικό χαρακτήρα, θα έπρεπε να παραιτηθούμε από τη δυνατότητα μιας επανάστασης».

Ήταν ρητά ενάντια στην έννοια των επαναστάσεων της μίας ημέρας και υποστήριξε ότι οι ελευθεριακοί «δεν πιστεύουν ότι (…) η Επανάσταση θα πραγματοποιηθεί μ' ένα χτύπημα, εν ριπή οφθαλμού, όπως ονειρεύονται μερικοί σοσιαλιστές». Ήταν πεπεισμένος πως ο επαναστατημένος λαός θα αντιμετώπιζε την οικονομική κρίση και την αναστάτωση, καθώς και την αντεπανάσταση, αναγνωρίζοντας – γιατί δεν ήταν ειρηνιστής – ότι η εργατική τάξη είναι η τάξη «η οποία, μόνη της, θα πάρει τα όπλα και θα ξεκινήσει την επανάσταση» κι «ένας λαός που θα είναι ο ίδιος η ένοπλη δύναμη της χώρας και οι οποίος θα έχει εξασφαλίσει στους ένοπλους πολίτες την απαιτούμενη συνοχή και συντονισμένη δράση, δεν θα είναι πλέον επιρρεπής στο να διατάσσεται από κάποιον τριγύρω».

Θέτοντάς το απλά, ο αναρχισμός ήταν το καλύτερο όχι επειδή η επανάσταση ήταν εύκολη, αλλά επειδή ήταν δύσκολη. Χρειαζόταν μαζική συμμετοχή για να ξεπεραστούν πολλά προβλήματα και επειδή η αλλαγή που χρειαζόταν ήταν «τόσο τεράστια και τόσο βαθειά», πράγμα που είναι «αδύνατο για ένα ή οποιοδήποτε μεμονωμένο άτομο να επεξεργαστεί τις διάφορες κοινωνικές μορφές που πρέπει να ξεφυτρώνουν στην κοινωνία του μέλλοντος. Αυτή η επεξεργασία νέων κοινωνικών μορφών μπορεί να γίνει μόνο με τη συλλογική εργασία των μαζών». Επεσήμανε την Κομμούνα του Παρισιού ως απόδειξη ότι «κάθε εξουσία εξωτερική [από τους ανθρώπους] θα είναι μόνο εμπόδιο» και οι ελεύθερα ομοσπονδοποιημένες κοινότητες και εργατικοί χώροι θα είναι η εναλλακτική λύση.

Περιττό να πω, ότι οι προβλέψεις του για τα προβλήματα που η κοινωνική επανάσταση θα αντιμετωπίσει επιβεβαιώθηκαν από τη Ρωσική Επανάσταση – όπως και οι προειδοποιήσεις του για κρατιστικές «λύσεις» τους.

Συμπέρασμα

Έτσι, μπορείτε να δείτε γιατί αυτή η συζήτηση έχει τον τίτλο Kropotkin: Class Warrior και γιατί το Direct Struggle Against Capital έχει αυτόν τον τίτλο. Το μήνυμά του εξακολουθεί να ισχύει:

«Ο εχθρός εναντίον του οποίου έχουμε κηρύξει τον πόλεμο είναι το κεφάλαιο, και όλες οι προσπάθειές μας θα είναι ενάντια στο κεφάλαιο, προσέχοντας να μην συγχυστούμε από τον στόχο μας με τις κίβδηλες εκστρατείες και τα επιχειρήματα των πολιτικών κομμάτων. Ο μεγάλος αγώνας που ετοιμάζουμε είναι ουσιαστικά οικονομικός, και γι' αυτό θα πρέπει να επικεντρώσουμε τις δραστηριότητές μας στο οικονομικό πεδίο».

Σημείο-το-σημείο αποδεικνύεται σωστός. Οι ελευθεριακοί σήμερα πρέπει να αναγνωρίσουν τον πλούτο των ιδεών που μας άφησε στα άρθρα και τα βιβλία του και να σώσουν την κληρονομιά του από τις ψεύτικες εικόνες ζωγραφισμένες από, στην καλύτερη περίπτωση, καλοπροαίρετους αλλά δίχως κατανόηση φιλελεύθερους ή, στη χειρότερη περίπτωση, από κακόβουλους μαρξιστές που επιδιώκουν να σώσουν το Μπολσεβίκικο Μύθο διαστρεβλώνοντας τις ιδέες των αναρχικών στοχαστών.

Ωστόσο, δεν υπάρχει κανένα σημείο στην ανάγνωση του Κροπότκιν χωρίς να σκεφτόμαστε τους αγώνες και τα προβλήματα μας και πως μπορούμε να εφαρμόσουμε και να αναπτύξουμε ό, τι είναι καλύτερο και ισχύει στις ιδέες του στο σήμερα.

Ας συζητήσουμε πως να το κάνουμε αυτό – θα ήταν κάτι που ο Κροπότκιν θα επιθυμούσε.

Η δράση των μαζών και το άτομο

Οι σύντροφοί μας είναι απολύτως σωστό να πούνε [στην επιστολή τους] ότι οι απεργίες του Μαΐου είναι συνέπεια των γενικών οικονομικών συνθηκών. Αν το αποτέλεσμα της εργασίας στα ορυχεία και στη βιομηχανία σιδήρου, και αν η φοβερή φτώχεια στα άλλα επαγγέλματα δεν υπήρχε, δεν θα υπήρχαν απεργίες, όπως δεν υπήρχαν σε τόσο μεγάλη κλίμακα δέκα χρόνια πριν. Αλλά αυτό που οι σύντροφοί μας αγνοούν είναι ότι, εκτός όλων των σοσιαλιστικών οργανώσεων, τώρα, στο πλαίσιο των εργαζομένων όλων των εθνικοτήτων, λαμβάνει χώρα μια τεράστια προσπάθεια για να ασκηθεί πίεση για γενική απεργία. Δημοκρατικοί, συνδικαλιστές, σοσιαλιστές, αναρχικοί, δεν έχουν να κάνουν με αυτό. – «Είμαστε συγκλονισμένοι από αυτό το κίνημα» μας είπε, πριν από δύο χρόνια, ένας Βέλγος σοσιαλιστής. Στην Αγγλία, σε μια μεγάλη πόλη, τελικά οι σοσιαλιστές πήραν στα χέρια τους αυτό το κίνημα. Είχαν συσπειρώσει κόσμο αρχικά ˙ αλλά όταν οι άνθρωποι συνειδητοποίησαν ότι ήθελαν να τους στρατολογήσουν για τον εκλογικό στόχο, τους πέταξαν παράμερα. [1]

Μπορεί να είναι αρκετό να πούμε ότι αυτό το διεθνές κίνημα προέρχεται από την Αμερική[2] ˙ ότι μορφοποιείται έξω από όλες τις [υπάρχουσες] οργανώσεις˙ και ότι βρισκόμαστε αντιμέτωποι με ένα από αυτά τα γεγονότα που χαρακτήριζαν πάντα τα μεγάλα λαϊκά κινήματα – την υπονοούμενη συμφωνία που εδραιώνεται εκτός εφημερίδων, επιτροπών, αγκιτατόρων. Μια λέξη ξεπετιέται σ' έναν εργασιακό χώρο που είναι αρκετή και λένε ο ένας τον άλλον: «Έτσι είναι, τα λέμε την 1η του Μάη!» Τότε ένας εργαζόμενος πηγαίνει από την Αγγλία στην Αυστρία, ή από την Αυστρία στην Αγγλία, και εκφράζει την ίδια ιδέα, και η ιδέα – δεδομένου ότι προκύπτει από μια οικονομική ανάγκη – γίνεται αποδεκτή αμέσως.

Κάθε απεργία των τελευταίων δύο ετών, στο Βέλγιο, στην Αγγλία, στη Μοραβία [3], κλπ, κλπ, οφείλεται σε αυτήν την αυθόρμητη διάδοση της ιδέας. Αν ποτέ υπήρξε ένα αναρχικό κίνημα στην ουσία του και την, ουσιαστικά, αναρχική προπαγάνδα στις διαδικασίες του, είναι αυτό. Επειδή δεν υπάρχει κανένα μυστικό – είναι μια σιωπηρή συμφωνία που εδραιώνεται.

Οι σύντροφοι μας από τη Γενεύη είναι λάθος να αποδώσουν την 1η Μαΐου στο Συνέδριο του Παρισιού. [4] Ήταν ένα γεγονός απόλυτα έξω από το Κογκρέσο, ενάντια στη θέληση των σοσιαλδημοκρατών, ενάντια στη θέληση των συνδικαλιστικών επιτροπών και παρά την αδιαφορία σοσιαλιστών, αναρχικών και εξουσιαστών. Γι 'αυτόν ακριβώς το λόγο δίνουμε σημασία σε αυτό.

Σε ένα συνέδριο όπου ο Λίμπνεχτ Liebknecht [5] απολάμβανε τα μεγαλοπρεπή του δικαιώματα, ένας άγνωστος ερχόμενος από την Αυστραλία κάνει την πρόταση. Οι εμβρόντητοι αρχηγοί δεν τολμούν να τον καταγγείλουν, γιατί οι εκπρόσωποι των εργαζομένων – οι άγνωστοι – τον αποθέωσαν ομόφωνα. Στη

συνέχεια, η πρόταση έχει ξεχαστεί. Ο παχιοί τίτλοι του σοσιαλιστικού Τύπου δεν ανέφεραν ούτε λέξη γι' αυτό. Σοσιαλιστές και αναρχικοί τ' αντιμετωπίζουν ως ένα αστείο. Δημοκρατικοί αντιτίθενται σε αυτό. Και εν τω μεταξύ οι εργαζόμενοι θα μεταφέρουν το μήνυμα [για μια γενική απεργία], μεταξύ των άλλων: τα λέμε την Πρωτομαγιά. Και δεκαπέντε ημέρες πριν την 1η Μάη οι συνδικαλιστές, σοσιαλιστές και δημοκράτες ηγέτες μαθαίνουν με τρόμο ότι οι εργαζόμενοι θα είναι στο δρόμο εκείνη την ημέρα. Έτσι παίρνουν μια γενναία όψη απέναντι σ' αυτά τα κακά νέα, προσπαθώντας να χαλιναγωγήσουν τη διαδήλωση και καταλήγουν ενωθούν μαζί της. Αλλά και πάλι, αναμένουν μια διαδήλωση χωρίς σημασία – και υπάρχει το σύνολο των εργατών του Λονδίνου που βγαίνει από τις καλύβες του, το ένα τρίτο της Βιέννης που πηγαίνει προς το Prater [6], το σύνολο του Αμβούργου στέκεται όρθιο, και μια γενική εξέγερση των ανθρακωρύχων που ξεκινά στη Μοραβία, στις Βασκικές επαρχίες, κ.λπ.

Στην πραγματικότητα, είμαστε πεπεισμένοι ότι αυτό που οι δημοφιλείς εμπνευστές του κινήματος ήθελαν για την 1η Μαΐου ήταν η γενική απεργία – όπως είχαν υποστηρίξει, πριν από λίγα χρόνια, στην Αμερική. Και είμαστε πεπεισμένοι ότι η ιδέα μιας γενικής απεργίας έχει μόνο αναβληθεί και ότι η λαϊκή συμφωνία θα βρει σε ένα ή δύο χρόνια μια άλλη ημερομηνία, απρόβλεπτη για την εξουσία, για να ξεκινήσει τη γενική απεργία.

* * *

Πιστεύουμε ότι αυτά τα γεγονότα είναι γενικά άγνωστα κι είναι η καλύτερη απάντηση στην επιστολή των συντρόφων μας και γι' αυτόν ακριβώς τον λόγο θα έπρεπε να τα εκθέσουμε περαιτέρω.

"Η ατομική πρωτοβουλία;" – Που να πάρει! Ας την εξασκήσουμε όσο το δυνατόν περισσότερο! Ας μην μιλήσουμε: ας δράσουμε! Αλλά όταν αντιμετωπίζουμε ένα αυθόρμητο κίνημα των μαζών – μπροστά σε μια ατομική πρωτοβουλία εκατομμυρίων εργαζομένων – ας μην βάζουμε εμπόδιο στους τροχούς αυτού που έχει ήδη γίνει χωρίς εμάς στο όνομα της ατομικής πρωτοβουλίας, η οποία θα είναι εξαιρετική όταν αναλαμβάνεται, αλλά η οποία, από μόνη της, δεν θα δημιουργήσει την επανάσταση. Η αιχμή της ατομικής πρωτοβουλίας είναι να αφυπνίσει το πνεύμα της εξέγερσης στις μάζες – γιατί χωρίς τις μάζες, δεν υπάρχει επανάσταση. Αλλά μόλις οι μάζες ξυπνήσουν, από τη στιγμή που θα κινητοποιηθούν και θα κατέβουν στο δρόμο, με κίνδυνο να κοιμηθούν κείνη τη νύχτα στα οδοφράγματα (ήταν ιδέα στη Βιέννη), που θα πάει η ατομική πρωτοβουλία;

Η απάντηση είναι προφανής – Όπου είναι οι μάζες! Και την ίδια ημέρα, που οι μάζες θα κανονίσουν να συναντηθούν! Για εμάς, είναι απολύτως προφανές ότι στη Μοραβία, στις βασκικές επαρχίες, στη Βαρκελώνη, στη Βαλένθια και αλλού, εκείνοι μεταξύ των εργαζομένων που έχουν πράγματι κάποια ατομική πρωτοβουλία και που περιμένουν για το σύνθημα από τους αναρχικούς όχι περισσότερο απ' ότι από τους δημοκράτες, είπαν στους εαυτούς τους: «Ενώ τα στρατεύματα βρίσκονται στη Βιέννη ή στη Μαδρίτη, θα ξεκινήσει η επανάσταση εδώ, στη Μοραβία, στη Βαρκελώνη ή στο Μπιλμπάο. Και θα το κάνουμε ακριβώς την 1η Μάη (ή μάλλον στις 2 Μαΐου), ενόσω τα στρατεύματα εξακολουθούν να είναι στη Βιέννη ή στη Μαδρίτη, και όχι στις 15 Μαΐου ή στις 15 Ιουνίου, όταν θα είναι πίσω στις επαρχίες μας».

Δεν έχουν υποστηριχθεί, προφανώς επειδή η πρωτοβουλία έλειπε απ' οπουδήποτε αλλού.

Όσον αφορά τις συλλήψεις των αναρχικών – είναι καιρός να τις προβλέπουμε εκ των προτέρων. Κάθε φορά που υπάρχει αναταραχή στις μάζες, όπου έχει συμβεί αυτό, η κυβέρνηση θα συλλάβει τους αναρχικούς – εάν δεν λαμβάνουν προφυλάξεις. Αυτό θα γίνει πριν από την επανάσταση, κατά τη διάρκεια

της επανάστασης και μετά την επανάσταση. Χρειαζόμαστε μόνο να θυμόμαστε τον Marat [7] και τόσους άλλους, λιγότερο γνωστούς, οι οποίοι αναγκάζονταν να ζουν σε κελάρια ακριβώς στα μέσα του 1793, ενώ οι αριστοκράτες καρατομούνταν κατά δεκάδες. Οι αναρχικοί θα συλληφθούν επειδή – μερικές φορές λανθασμένα, αλλά τις περισσότερες φορές δικαίως – οι κυβερνήσεις θα πουν αυτό: «Όταν οι άνθρωποι είναι στο δρόμο και η ατομική πρωτοβουλία εκλείπει μεταξύ αυτών των μαζών που βαδίζουν προς τη θύελλα της κοινωνίας, είναι από τους αναρχικούς που προέρχεται η πρωτοβουλία για ένα κίνημα, όχι από τους νομιμόφρονες».

Και, ας σημειώσουμε, ότι θα είναι απολύτως το ίδιο πράγμα κατά τη διάρκεια της ίδιας της επανάστασης, για όσο η επανάσταση, στην ανάπτυξή της, δεν έχει εκταθεί στην αναρχική της φάση. Ως εκ τούτου, ας μην μιλάμε για αυτό.

* * *

Ας προσθέσουμε επίσης ότι αν, κατά την ημέρα μιας μεγάλης λαϊκής διαδήλωσης, σε μια μεγάλη πόλη που σπάνια συγκροτεί κίνημα, είναι πάντα λίγες ημέρες μετά από μια τέτοια διαδήλωση που ξεκινά το κίνημα. Μετρήσαμε τους εαυτούς μας, καταλάβαμε τη δύναμή μας, μας χτύπησε η βιαιότητα της αστυνομίας, εξοργιστήκαμε από το αίμα που έχυσαν σε μια ειρηνική διαδήλωση: οι ίδιοι οι στρατιώτες είναι έξαλλοι με τους ηγέτες που τους έβαλαν να πυροβολούν τις γυναίκες και τα παιδιά˙ και στη συνέχεια, σε μια κλήση που, για μια ακόμη φορά, γεννιέται αυθόρμητα στις μάζες – ετοιμάζουμε άλλη μια διαδήλωση. Όμως, πριν από εκείνη την ημέρα, η επανάσταση προετοιμάζεται ήδη.

Εν ολίγοις, όσο και να στραφούμε στην ερώτηση ξανά και ξανά, δεν μπορούμε να καταλήξουμε σε άλλο συμπέρασμα από αυτό: «είτε είμαστε θιασώτες της ατομικής δράσης ή της δράσης των μαζών – και είναι προφανές ότι και τα δύο είναι απαραίτητα – ο άνθρωπος της δράσης βρίσκεται εκεί που είναι οι μάζες. Αν κάνει μια ατομική ενέργεια˙ αν απαντήσει στο χτύπημα ενός αστυνομικού με πυροβολισμό˙ αν εξεγείρεται ενάντια στην αδικία˙ αν σβήσει τη φωτιά σε κάποιο εργοστάσιο, ή αν του σπάσει τα παράθυρα (όπως έγινε στη Μοραβία)˙ αν πηγαίνει στη φυλακή για τη διάδοση κάποιας προπαγάνδας μεταξύ των στρατευμάτων ή αν εκτελεί μια πράξη ατομικού θάρρους – η πράξη του θα έχει μεγαλύτερο αντίκτυπο, δεδομένου ότι έγινε στα μάτια των μαζών, ανοιχτά και δημόσια, ενώ ο Τύπος θα μιλήσει γι ‘αυτό με όλες τις λεπτομέρειες, ενώ κάθε εργαζόμενος θα μιλήσει γι’ αυτό στο εργαστήριο».

Είναι τόσο απλό, και είμαστε τόσο σίγουροι ότι όλοι οι επαναστάτες έχουν την ίδια γνώμη, που αυτό μπορεί να συζητηθεί μόνο λόγω παρανόησης.

Πέτρος Κροπότκιν

La Revolte

24 Μαΐου 1890

Πηγή: http://anarchism.pageabode.com/anarcho/kropotkin-class-warrior

Σημειώσεις της Αγγλικής μετάφρασης:

[1] Η αναφορά στο 1889 στην απεργία του Λονδίνου (δείτε το άρθρο του Κροπότκιν “Ce que c’est qu’une Greve” [ΣτΕ. “Αυτή είναι απεργία”, στα ελληνικά: https://athens.indymedia.org/post/1532129/] , La Revolte, 7 του Σεπτέμβρη 1889.

[2] Η αναφορά στο 1886 του οκτάωρου κινήματος στην Αμερική, που κάλεσε τους εργαζόμενους στην απεργία για την 1η Μαΐου. Τα γεγονότα του Χεϋμάρκετ στο Σικάγο: μια επίθεση της αστυνομίας σε μια απεργία, μια βόμβα που ρίχνεται και μετέπειτα το κρέμασμα των πέντε αναρχικών, ήταν ένα μέρος αυτού του απεργιακού κύματος.

[3] Η Μοραβία ήταν μια ιστορική χώρα στην Κεντρική Ευρώπη, στα ανατολικά της Δημοκρατίας Τσεχίας κι ένα απ' τα ιστορικά εδάφη της Τσεχίας, μαζί με τη Βοημία και την Τσέχικη Σιλεσία.

[4] Η αναφορά στο ιδρυτικό συνέδριο της Δεύτερης Διεθνούς που πραγματοποιήθηκε στο Παρίσι τον Ιούλιο του 1889. Το συνέδριο είχε ορίσει την 1η Μαΐου ως διεθνή αργία στην εργασία, που θα χαρακτηριζόταν από διαδηλώσεις και παρελάσεις. Ήταν εμπνευσμένη από το αμερικανικό κίνημα του οχτάωρου, του 1886.

[5] Wilhelm Martin Philipp Christian Ludwig Liebknecht (1826-1900) [ΣτΕ. Πατέρας του Καρλ Λίμπνεχτ] ήταν ένας κορυφαίος Γερμανός σοσιαλδημοκράτης. Υπό την ηγεσία του, το Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα της Γερμανίας (SPD) αυξήθηκε από μια μικρή σέχτα τόσο ώστε να γίνει το μεγαλύτερο πολιτικό κόμμα της χώρας.

[6] Το Prater είναι ένα μεγάλο δημόσιο πάρκο στο 2ο διαμέρισμα της Βιέννης (Leopoldstadt).

[7] Ο Jean-Paul Marat (1743-1793) ήταν μια από τις πιο ριζοσπαστικές φωνές της Γαλλικής Επανάστασης. Ήταν έντονος υπερασπιστής των sans-culottes και δημοσίευε την εφημερίδα L'Ami du (Φίλος του Λαού), η οποία ήταν γνωστή για τον άγριο τόνο και την υπεράσπιση της στα πολιτικά και οικονομικά δικαιώματα της εργατικής τάξης. Ο Marat δολοφονήθηκε την ώρα που ελάμβανε φαρμακευτικό λουτρό κι έγινε ένας μάρτυρας της επανάστασης για τους Γιακωβίνους. Ο Κροπότκιν τον ανέφερε ευνοϊκά στην κλασική του ιστορία του 1909, η Μεγάλη Γαλλική Επανάσταση.

**Αναδημοσίευση από Λυσσασμένοι Προλετάριοι*

https://rabidproletarians.espivblogs.net/archives/610

αναρχική ιστορία ιστορία αναρχική θεωρία anarchism